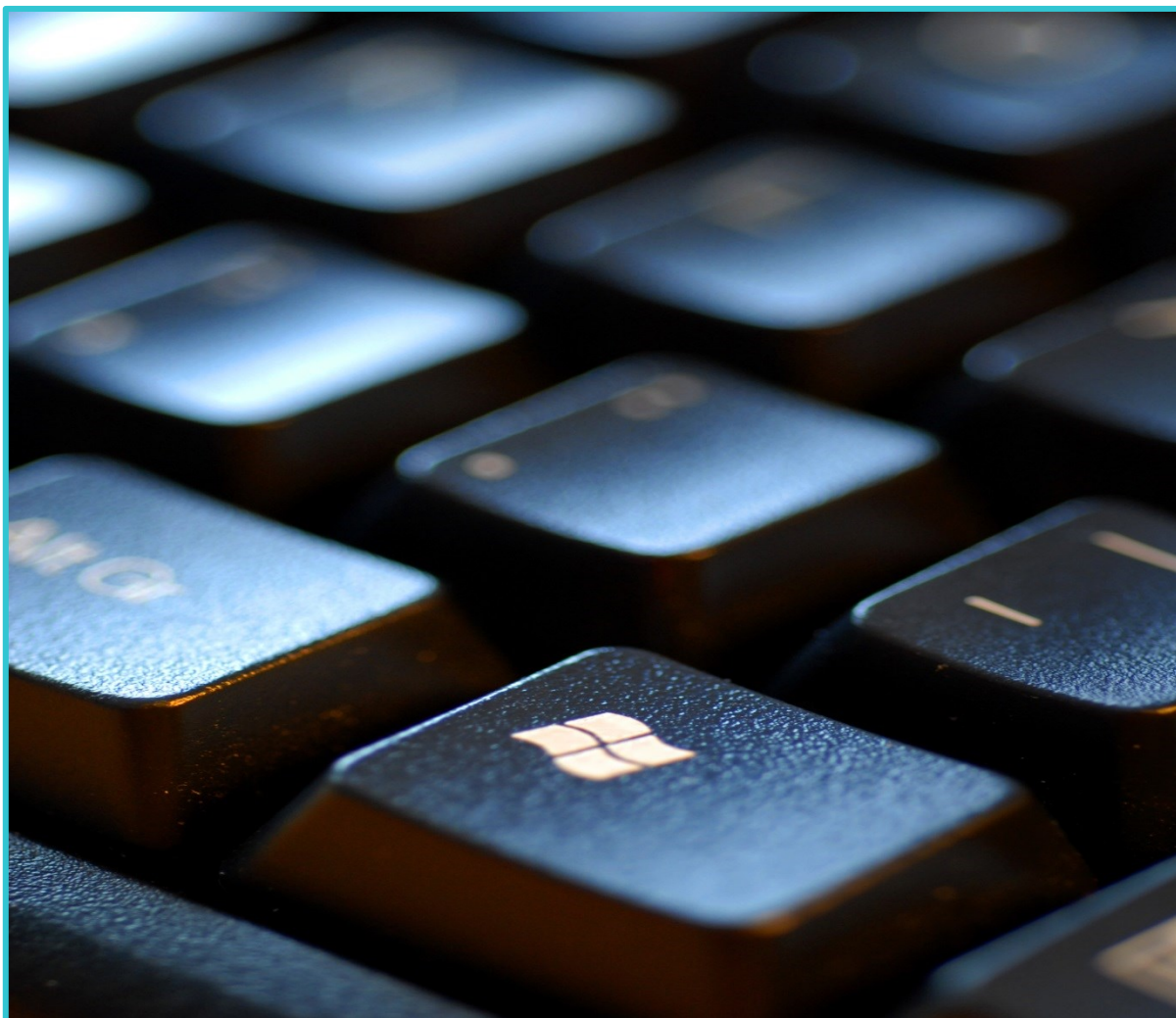

VIRKSOMHEDSPANEL 4. RUNDE

- REDEGØRELSE AF KVANTITATIV OG KVALITATIV DATAMATERIALE

Kolofon

Region Midtjylland, Regional Udvikling
8800 Viborg
2018

Denne publikation er en del af analyserne i det EU- og Interreg støttede projekt KOBRA (Kompetencebaseret Regional Analyse). Analysen er baseret på resultaterne fra 4. runde i det virksomhedspanel, der er nedsat i forbindelse med KOBRA-projektet.

Sprog: Dansk

URL
www.kompetencebehov.dk
www.kobra.eu

Version 1.0
Versionsdato: 05.03.2018

Region Midtjylland
Skottenborg 26
DK-8800 Viborg

Indholdsfortegnelse

Indledning	4
Hovedresultater	6
Præsentation af datasættet	7
Konjunktursituationen	8
Kompetenceforsyningen	11
Rekrutteringssituationen	15
Digitalisering	17
Bilagsmateriale	24

Indledning

Viden og kompetencer er en af de afgørende faktorer for de midtjyske virksomheders vækst og udvikling i de kommende år. En vigtig leverandør af viden og kompetencer til virksomhederne er de offentlige aktører inden for uddannelses-, beskæftigelses- og erhvervsservicesystemet.

Den viden om virksomhedernes kompetencebehov og udfordringer, som indhentes fra virksomhedspanelet, anvendes til at gøre indsatsen fra de offentlige aktører inden for uddannelse, erhverv og beskæftigelse mere målrettet og effektiv.

FORMÅLET MED VIRKSOMHEDSPANELET

Virksomhedspanelundersøgelsen gennemføres for at give de offentlige aktører på uddannelses-, beskæftigelses- og erhvervsfremmeområdet bedre viden om virksomhedernes kompetencebehov og udfordringer i forhold til at anskaffe sig de nødvendige kompetencer.

Den viden, som bliver indhentet i forbindelse med virksomhedspanelet, bliver anvendt til at målrette og kvalificere den virksomhedsopsøgende indsats samt til at igangsætte initiativer som imødekommer virksomhedernes behov for kompetencer.

Virksomhedspanelet er nedsat af Region Midtjylland i samarbejde med en række uddannelsesinstitutioner og VEU-centrene i Midtjylland.

Virksomhedspanelet bliver spurgt to gange om året om deres kompetenceforsyning og kompetencebehov.

Datagrundlaget for undersøgelsen

Undersøgelsen er baseret på en internetbaseret spørgeskemaundersøgelse¹ blandt direktører eller personaleansvarlige fra 590 virksomheder i Region Midtjylland.

Spørgeskemaundersøgelsen er udformet af Region Midtjylland i samarbejde med de midtjyske partnere i KOBRA-projektet, mens selve spørgeundersøgelsen er gennemført af Rambøll Management. Svarprocenten for spørgeskemaundersøgelsen er 32,3 procent, hvilket er i overensstemmelse med svarprocenten fra tidligere virksomhedspanel-undersøgelser.

Derudover er der gennemført et antal kvalitative interviews med midtjyske virksomheder². Disse interviews er gennemført af virksomhedskonsulenter ved følgende uddannelsesinstitutioner i Region Midtjylland; Mercantec, Tradium, Viden Djurs, TH. LANGS HF & VUC, Learnmark Horsens, Uddannelsescenter Holstebro, UddannelsesCenter Ringkøbing Skjern og Aarhus Tech.

Virksomhedspanelet er afgrænset til private virksomheder i Region Midtjylland med mindst fem ansatte, der ikke indgår i brancherne kultur, fritid og anden service, landbrug, skovbrug og fiskeri.

¹ Spørgeskemaet kan findes i bilagsmaterialet.

² Interviewguiden kan findes i bilagsmaterialet.

I bilagsmaterialet kan du læse mere om metodegrundlaget for undersøgelsen, spørgeskema til den internetbaserede spørgeskemaundersøgelse og interviewguide til de kvalitative interviews.

Denne rapport er derfor udarbejdet både på baggrund af resultaterne fra den internetbaserede spørgeskemaundersøgelse og resultaterne fra de kvalitative interviews med virksomheder.

HVAD ER KOBRA-PROJEKTET?

KOBRA er et Skandinavisk Interreg-projekt med partnere i Danmark, Norge og Sverige. Det er intentionen med projektet at samarbejde om udviklingen af fælles viden, strategier og redskaber, som partnerne kan bruge i deres arbejde med at bistå virksomhederne med deres kompetenceforsyning på arbejdsmarkedet. Dette projekt skal bl.a.:

- Skabe, samle og udveksle viden om virksomhedernes fremtidige kompetencebehov i relation til arbejdskraftens kompetencer.
- Udvikle samt strukturere metoder til at opnå et bedre match mellem udbud og efterspørgsel af kompetencer i regionerne.
- Professionaliserer den virksomhedsopsøgende indsats på tværs af det offentlige system med henblik på at forbedre dialogen, samspillet og samarbejdet med virksomhederne.

Indsatsen i projektet indeholder flere forskellige elementer. En del af indsatsen fokuserer på (a) det opsøgende arbejde, som har til formål at hjælpe virksomhederne med at foretage uddannelsesplanlægning og sikre medarbejdernes beskæftigelse – dvs. arbejde strategisk med kompetenceudvikling. Andre indsatser vedrører (b) formidling og opkvalificering af de opsøgende medarbejdere, mens andre igen vedrører (c) den viden om arbejdsmarkedet som findes i systemerne – specielt om fremtidens kompetencebehov. Indsatsen er koordineret med øvrige indsatser i Region Midtjylland, der retter sig imod små og mellemstore private virksomheder.

Kompetenceforsyningsbegrebet

Kompetenceforsyning er alle de tiltag, som skal sikre tilgængeligheden af de kompetencer, der er nødvendige for at nå virksomhedens mål. Kompetenceforsyning handler derfor om virksomhedernes muligheder for at ansætte, uddanne eller efteruddanne medarbejdere med henblik på at opnå den ønskede kompetence – og det handler om de systemer, som på den ene eller anden vis tilvejebringer eller formidler kompetencer og kompetente medarbejdere til virksomhederne.

Hovedresultater

Formålet med virksomhedspanelet er at måle vækst, udvikling og virksomhedernes kompetencebehov for arbejdskraft i Region Midtjylland. Følgende afsnit indeholder en opsummering på de hovedpointer, som forefindes i redegørelsen.

Konjunktursituationen

- Generelt er der positive forventninger til medarbejdersammensætningen, da der er en større grad af forventning om flere medarbejdere end en reducere om 12 måneder.
- I de kommende 12 måneder forventer 61 procent af virksomhederne en **stigende** omsætning, hvor kun 11 procent forventer et **fald**.

Kompetenceforsyningen

- Intern oplæring af medarbejdere, efteruddannelse af medarbejdere og rekruttering af medarbejdere er de mest anvendte kompetenceforsyningsmetoder.
- 53 procent af virksomhederne vurderer, at adgang til kvalificeret arbejdskraft er den primære faktor for vækst og udvikling de kommende 12 måneder.
- Kvalitetsbevidsthed er den mest efterspurgt kompetence.

Rekrutteringssituationen

- 17 procent af virksomhederne har oplevet rekrutteringsproblemer og *ikke* fået ansat den ønskede arbejdskraft de seneste 6 måneder.
- Ud af de virksomheder, som har oplevet rekrutteringsproblemer i større eller mindre grad, angiver 28 procent, at dette har resulteret i, at virksomheden har opgivet ordrer eller aktiviteter.

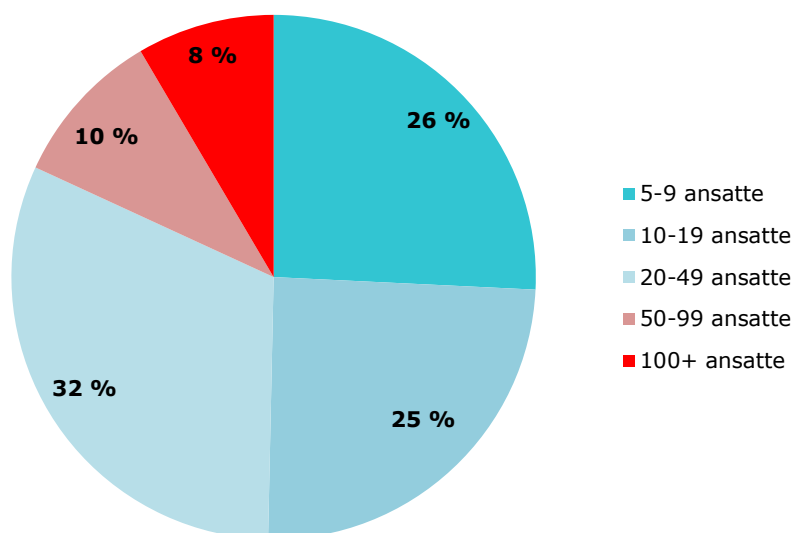
Digitalisering

- 52 procent af de adspurgte virksomheder har investeret i digitale værktøjer så som Ipad's, tablets og smartphones de seneste 12 måneder.
- De midtjyske virksomheder er nogenlunde tilfreds med deres nuværende digitale niveau.
- 44 procent af virksomhederne tænker i højere grad digitale kompetencer ind i deres forretningsudvikling.
- 65 procent af virksomhederne mener, at medarbejderne i større eller mindre grad har behov for opkvalificering/ efteruddannelse inden for IT.

Præsentation af datasættet

I det følgende afsnit vil der være en præsentation af datasættet for denne rundes virksomheder³. Nedenstående cirkeldiagram viser virksomhedernes fordeling i forhold til antal ansatte.

Figur 1: Fordeling af virksomheder i forhold til antal ansatte.

Note: 590 virksomheder indgår i diagrammet. Procentangivelserne er afrundet til nærmeste hele tal.

Det forholder sig således, at 61,7 procent af virksomhederne er placeret i Østjylland, hvormed 38,3 procent er placeret i Vestjylland⁴.

³ Præsentation af datasættet er foruden anvendelse af vægtningsvariabel – se metodebeskrivelsen i bilagsmaterialet. For nærmere definition af de virksomheder, som indgår i undersøgelsen – se bilagsmaterialet.

⁴ Se kommunernes inddeling i Øst- og Vestjylland i bilagsmaterialet. Virksomhedernes fordeling på branche kan ligeledes ses i bilagsmaterialet.

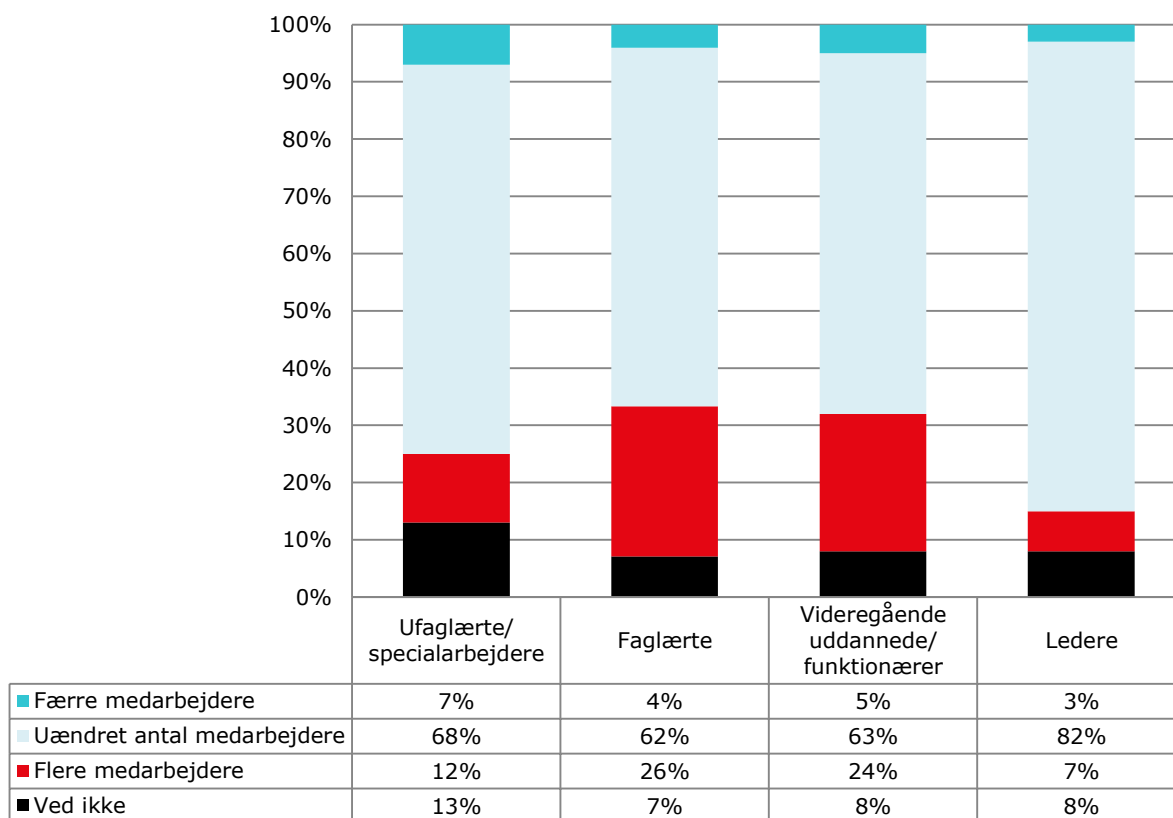
Konjunktursituationen

Virksomhedspanelet måler hvert halve år konjunktursituationen hos de midtjyske virksomheder, som besvarer spørgeskemaet. I dette afsnit måles virksomhedernes forventning til medarbejdersammensætningen samt omsætningen de kommende 12 måneder⁵.

Fortsat positive forventninger hos de midtjyske virksomheder

Generelt ses der en positiv forventning til medarbejdersammensætningen på tværs af medarbejderkategorier, da der er en større forventning om flere medarbejdere end en reduktion om 12 måneder. Dog er det kategorien "uændret", som er den største for alle medarbejderkategorierne.

Figur 2: Forventninger til medarbejdersammensætningen om 12 måneder.

Note: 590 virksomheder har besvaret spørgsmålet. Virksomheden har haft mulighed for, at angive svarkategorierne "færre medarbejdere", "uændret antal medarbejdere", "flere medarbejdere" eller "ved ikke" ved de ovenstående fire medarbejderinddelinger: Ufaglærte/specialarbejdere, faglærte, videregående uddannede/funktionærer og ledere. Procentangivelserne er afrundet til nærmeste hele tal.

⁵ Virksomhederne havde mulighed for at besvare spørgeskemaet i løbet af oktober/november 2017, hvorfor tidsperioden vil være med udgangspunkt i deres forventninger og situation gældende herfor.

Ufaglærte/specialarbejdere

Blandt de deltagende virksomheder, som særligt efterspørger flere ufaglærte/specialarbejdere er 27 procent af virksomhederne indenfor branchen "Industri, råstofindvinding og forsyningsvirksomhed" og "Bygge og anlæg" med 15 procent.

Faglærte

Resultaterne indikerer, at det i kategorien faglærte ligeledes er virksomhederne indenfor brancherne "Industri, råstofindvinding og forsyningsvirksomhed" (40 procent) og "Bygge og anlæg" (53 procent), som særligt efterspørger arbejdskraft.

Videregående uddannede/funktionærer

I forbindelse med de videregående uddannede/funktionærer ses en tendens til, at virksomhederne i brancherne "Information og kommunikation" og "Erhvervsservice" i højere grad forventer flere medarbejdere end virksomhederne i andre brancher.

Figur 3 indikerer, at virksomhederne i Østjylland i højere grad efterspørger flere videregående uddannede/funktionærer end det gør sig gældende for virksomhederne i Vestjylland⁶.

Figur 3: Forventet medarbejdersammensætning af videregående uddannede/funktionærer om 12 måneder fordelt på Øst- og Vestjylland

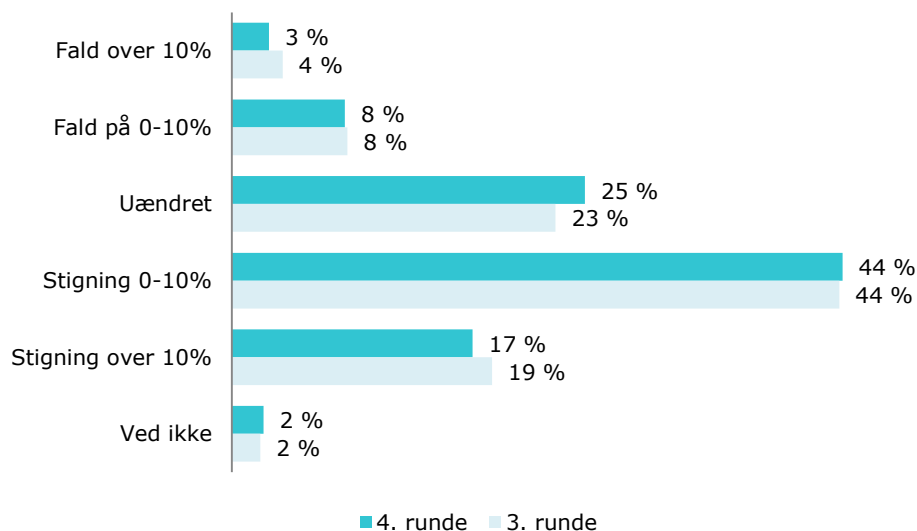
		Færre medarbejdere	Uændret antal medarbejdere	Flere medarbejdere	Ved ikke	Total
Østjylland	frekvens	20	203	100	32	355
	procent	5,6%	57,2%	28,2%	9,0%	100%
Vestjylland	frekvens	10	166	43	16	235
	procent	4,3%	70,6%	18,3%	6,8%	100%
Total	frekvens	30	369	143	48	590
	procent	5,1%	62,5%	24,2%	8,1%	100%

Note: Se i bilagsmaterialet for kommunernes inddeling i henholdsvis Øst- og Vestjylland. Der gøres opmærksom på, at datagrundlaget ikke tillader, at resultaterne anses som værende repræsentative for udviklinger/tendenser generelt i det pågældende split, men at resultaterne udelukkende er et udtryk for udviklingen i de virksomheder, som indgår i panelet.

⁶ Der findes ingen signifikante sammenhænge for kategorien "ledere" i denne runde af virksomhedspanelet.

Herudover viser nedestående figur, at de midtjyske virksomheder generelt forventer en stigende omsætning⁷ de kommende 12 måneder.

Figur 4: Forventet omsætning de kommende 12 måneder

Note: 590 virksomheder har besvaret spørgsmålet. Virksomheden har haft mulighed for, at angive én af svarkategorierne. Procentangivelserne er afrundet til nærmeste hele tal. Der gøres opmærksom på, at der er tale om forskellige indsamlingsperioder for henholdsvis 3. og 4. runde, hvorfor der eksempelvis kan være en række årstidsrelaterede faktorer, som påvirker virksomhedernes svarangivelser. Dataindsamlingen for 3. runde blev foretaget i maj 2017, hvor resultaterne fra 4. runde blev indsamlet i oktober/november 2017.

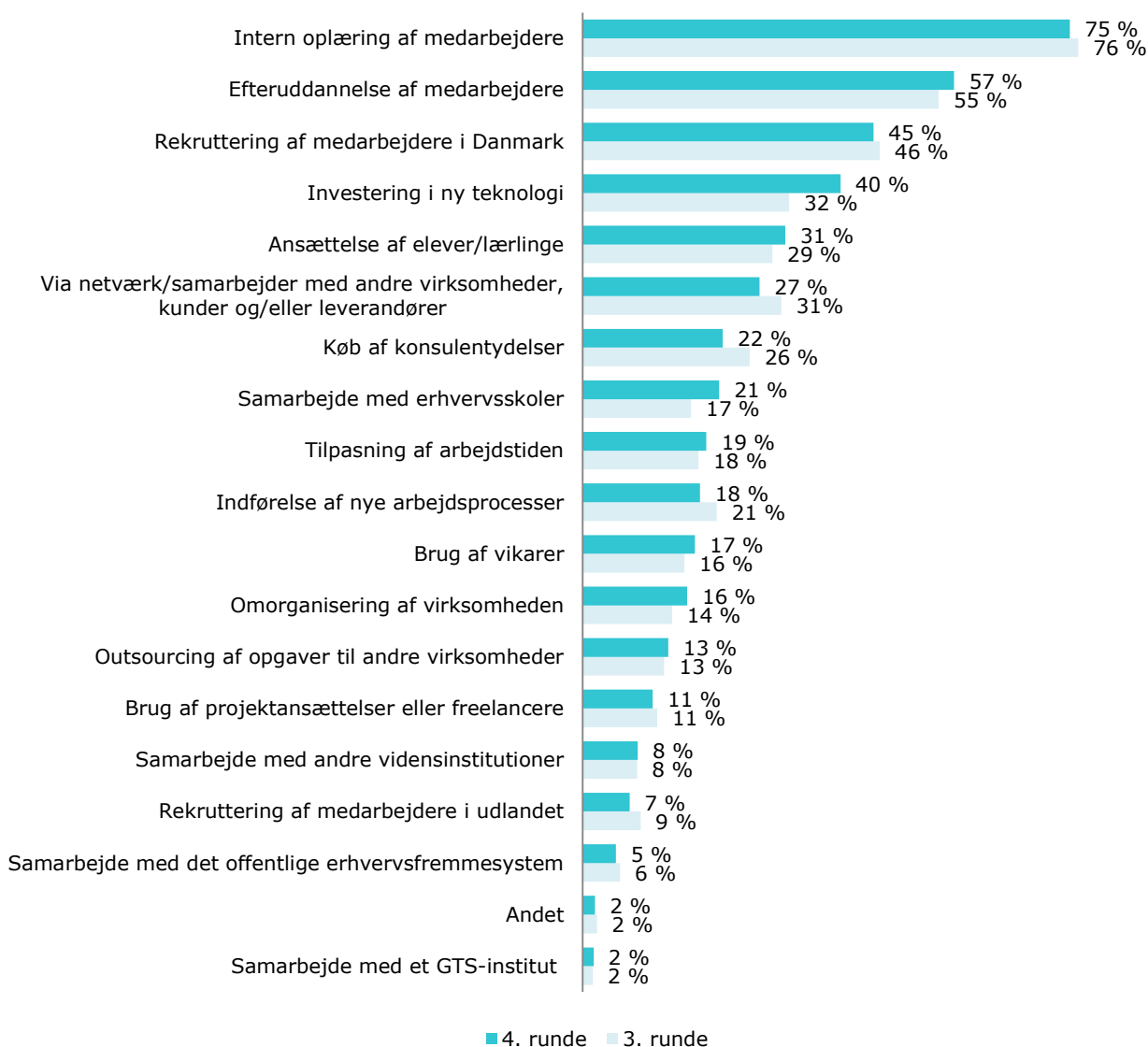
Sammenlagt forventer 61 procent af virksomhederne en **stigende** omsætning, hvor kun 11 procent forventer et **fald** i omsætningen de kommende 12 måneder.

⁷ Med omsætning menes virksomhedens salg eller indtægt.

Kompetenceforsyningen

Virksomhederne kan "forsyne" sig med kompetencer ved hjælp af flere forskellige metoder. Nedenstående illustrerer nogle af de kompetenceforsyningsmetoder, som virksomhederne anvender for at sikre sig de nødvendige kompetencer.

Figur 5: Anvendte kompetenceforsyningsmetoder

Note: 590 virksomheder har besvaret spørgsmålet. Virksomhederne har haft mulighed for at vælge flere svarkategorier. Derfor angiver hver af grafens kompetenceforsyningsmetoder, hvor stor en andel af de 590 virksomheder, der har valgt den pågældende svarkategori. Procentangivelserne er afrundet til nærmeste hele tal. Der gøres opmærksom på, at der er tale om forskellige indsamlingsperioder for henholdsvis 3. og 4. runde, hvorfor der eksempelvis kan være en række årstidsrelaterede faktorer, som påvirker virksomhedernes svarangivelser. Dataindsamlingen for 3. runde blev foretaget i maj 2017, hvor resultaterne fra 4. runde blev indsamlet i oktober/november 2017.

Selvom de to undersøgelser ikke kan sammenlignes direkte, indikerer resultaterne en stigning på 8 procentpoint i kategorien investering i ny teknologi i virksomheden, til forskel fra 3. runde af virksomhedspanelet⁸. Blandt de deltagende virksomheder hænger flere af kompetenceforsyningsmetoderne sammen med virksomhedens størrelse målt i antal ansatte.

Jo større virksomheden er, i jo højere grad anvendes:

- Efteruddannelse af medarbejdere
- Rekruttering af medarbejdere i Danmark
- Indførelse af nye arbejdsprocesser (fx LEAN)
- Samarbejde med andre vidensinstitutioner

Resultaterne indikerer desuden en tendens til, at virksomhederne i Vestjylland i højere grad sikrer sig de nødvendige kompetencer ved at samarbejde med andre videns institutioner og ved hjælp af ansættelse af elever/lærlinge, end hvad det sig gældende for virksomhederne i Østjylland.

⁸ Der gøres opmærksom på, at der kan være tale om eventuel bias i og med, at virksomhederne bliver introduceret til, at temaet for 4. runde af virksomhedspanelet er digitalisering.

Adgang til kvalificeret arbejdskraft er stadig den vigtigste faktor for vækst og udvikling

Virksomhedspanelet giver endnu en gang udtryk for, at adgangen til kvalificeret arbejdskraft er den væsentligste faktor for vækst og udvikling de kommende 12 måneder.

Figur 6: De vigtigste faktorer for vækst og udvikling de kommende 12 måneder

Note: 590 virksomheder har besvaret spørgsmålet. Virksomhederne har haft mulighed for at vælge flere svarkategorier (hvis svarkategorien "ingen af ovenstående" blev valgt, ville der kun kunne angives denne ene kategori). Derfor angiver hver af grafens faktorer, hvor stor en andel af de 590 virksomheder, der har valgt den pågældende svarkategori. "Ingen af ovenstående" svarkategorien har været placeret nederst, som svarkategori i spørgeskemaet. Årsagen til denne placering i grafen tilskrives, at svarkategorierne er sorteret efter andel af angivelser. Procentangivelserne er afrundet til nærmeste hele tal. Der gøres opmærksom på, at der er tale om forskellige indsamlingsperioder for henholdsvis 3. og 4. runde, hvorfor der eksempelvis kan være en række årstidsrelaterede faktorer, som påvirker virksomhedernes svarangivelser. Dataindsamlingen for 3. runde blev foretaget i maj 2017, hvor resultaterne fra 4. runde blev indsamlet i oktober/november 2017.

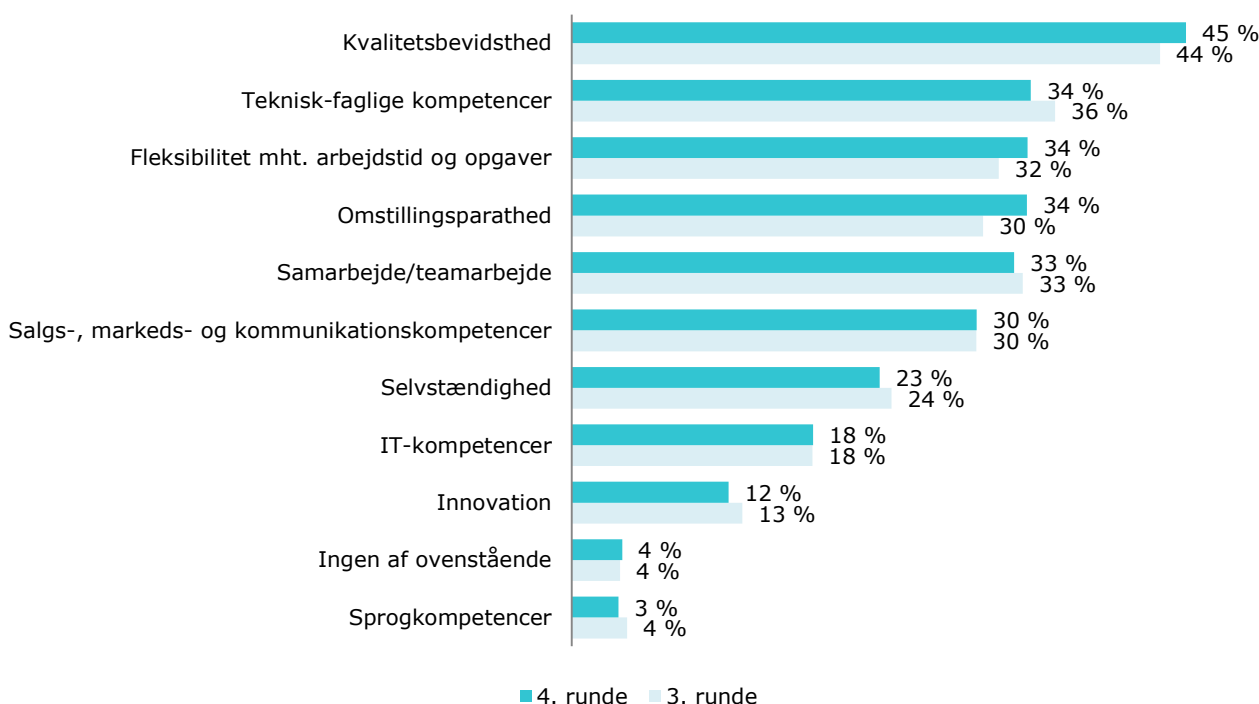
Skønt de to undersøgelser ikke kan sammenlignes direkte, indikerer resultaterne en stigning på 3 procentpoint i kategorien IT og digitalisering i virksomheden til forskel fra 3. runde af virksomhedspanelet⁹. Blandt de deltagene virksomheder ses ydermere en tendens til, at jo større virksomheden er, jo vigtigere en faktor bliver IT og digitalisering for virksomhedens vækst og udvikling de kommende 12 måneder.

⁹ Der gøres opmærksom på, at der kan være tale om eventuel bias i og med, at virksomhederne bliver introduceret til, at temaet for 4. runde af virksomhedspanelet er digitalisering.

Efterspurgte kompetencer

Figur 7 viser, at kvalitetsbevidsthed er den primære efterspurgte kompetence hos de midtjyske virksomheder.

Figur 7: Efterspurgte kompetencer de kommende 12 måneder

Note: 590 virksomheder har besvaret spørgsmålet. Virksomhederne har haft mulighed for at vælge tre svarkategorier (hvis svarkategorien "ingen af ovenstående" blev valgt, ville der kun kunne angives denne ene kategori). "Ingen af ovenstående" svarkategorien har været placeret nederst, som svarkategori i spørgeskemaet. Årsagen til denne placering i grafen tilskrives, at svarkategorierne er sorteret efter andel af angivelser. Derfor angiver hver af grafens svarkategorier, hvor stor en andel af de 590 virksomheder, der har valgt den pågældende svarkategori. Procentangivelserne er afrundet til nærmeste hele tal. Der gøres opmærksom på, at der er tale om forskellige indsamlingsperioder for henholdsvis 3. og 4. runde, hvorfor der eksempelvis kan være en række årstidsrelaterede faktorer, som påvirker virksomhedernes svarangivelser. Dataindsamlingen for 3. runde blev foretaget i maj 2017, hvor resultaterne fra 4. runde blev indsamlet i oktober/november 2017.

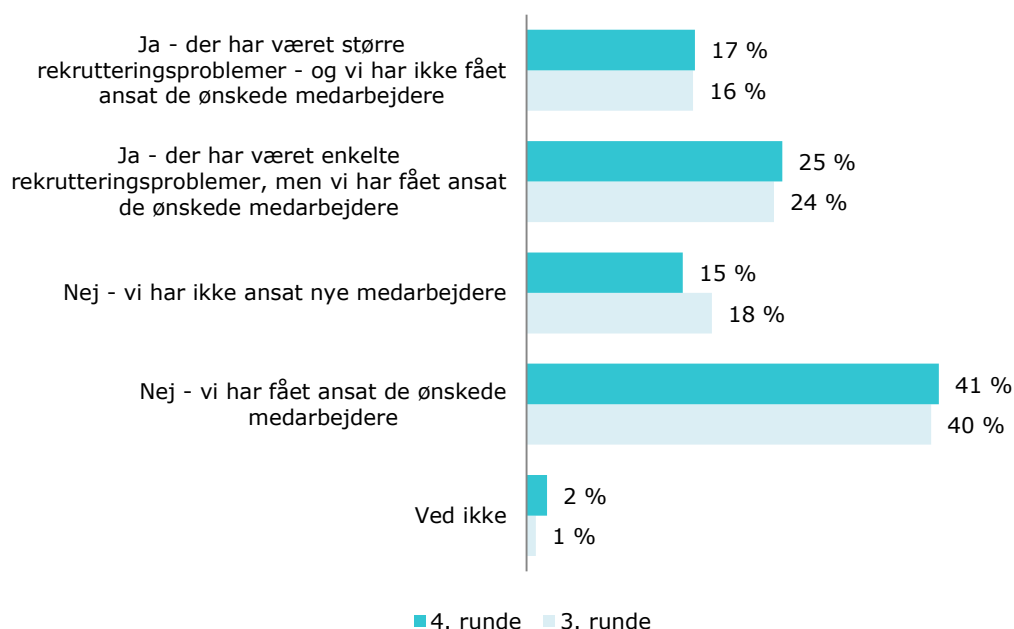
Resultaterne blandt de adspurgte virksomheder indikerer, at 34 procent af virksomhederne i Østjylland ser salgs-, markeds- og kommunikationskompetencer som en efterspurgt kompetence. Dette gør sig gældende for 24 procent af de deltagende vestjyske virksomheder.

Rekrutteringssituationen

Dette afsnit handler om virksomhedernes angivelser i forhold til rekrutteringssituationen de seneste 6 måneder og hvorvidt eventuelle rekrutteringsproblemer har haft indflydelse på ordrer og aktiviteter.

Figur 8 viser, at 17 procent af de adspurgte virksomheder har haft større rekrutteringsproblemer og *ikke* fået ansat de ønskede medarbejdere. Dog er det 41 procent af virksomhederne, som angiver, at de ikke har haft rekrutteringsproblemer og har fået ansat de ønskede medarbejdere.

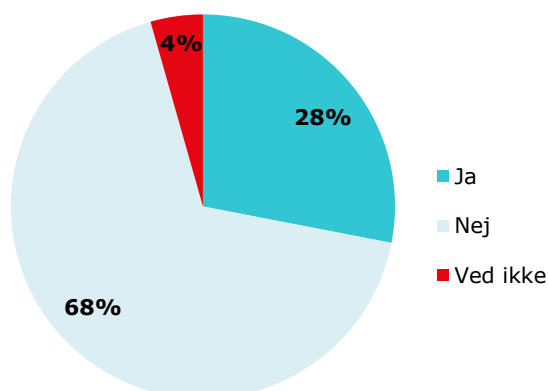
Figur 8: Rekrutteringssituationen de seneste 6 måneder

Note: 590 virksomheder har besvaret spørgsmålet. Virksomhederne har haft mulighed for at vælge én af svarkategorierne. Procentangivelserne er afrundet til nærmeste hele tal. Der gøres opmærksom på, at der er tale om forskellige indsamlingsperioder for henholdsvis 3. og 4. runde, hvorfor der eksempelvis kan være en række årstidsrelaterede faktorer, som påvirker virksomhedernes svarangivelser. Dataindsamlingen for 3. runde blev foretaget i maj 2017, hvor resultaterne fra 4. runde blev indsamlet i oktober/november 2017.

De virksomheder, som angav en eller anden form for rekrutteringsproblemer skulle herudover svare på, hvorvidt rekrutteringsproblemerne havde betydet, at virksomheden har opgivet ordrer eller aktiviteter de seneste 6 måneder. Figur 9 viser, at 28 procent af virksomhederne har måtte opgive ordrer eller aktiviteter på baggrund af rekrutteringsproblemerne.

Figur 9: Har rekrutteringsproblemerne resulteret i opgivne ordrer og aktiviteter

Note: 247 virksomheder har besvaret spørgsmålet. Virksomhederne havde mulighed for at angive én af svarkategorierne. Tallene er afrundet til nærmeste hele tal. De 247 besvarelser udgøres af virksomheder, som har svaret enten "Ja – der har været større rekrutteringsproblemer – og vi har ikke fået ansat de ønskede medarbejdere" eller "Ja – der har været enkelte rekrutteringsproblemer, men vi har fået ansat de ønskede medarbejdere" på spørgsmålet: Har virksomheden oplevet problemer med at rekruttere nye medarbejdere de seneste 6 måneder? Procentangivelserne er afrundet til nærmeste hele tal.

Virksomhederne havde desuden mulighed for at uddybe hvilke faggrupper, som de havde oplevet problemer med at rekruttere. Nedenstående oversigt viser eksempler på faggrupper:

EKSEMPLER PÅ FAGGRUPPER

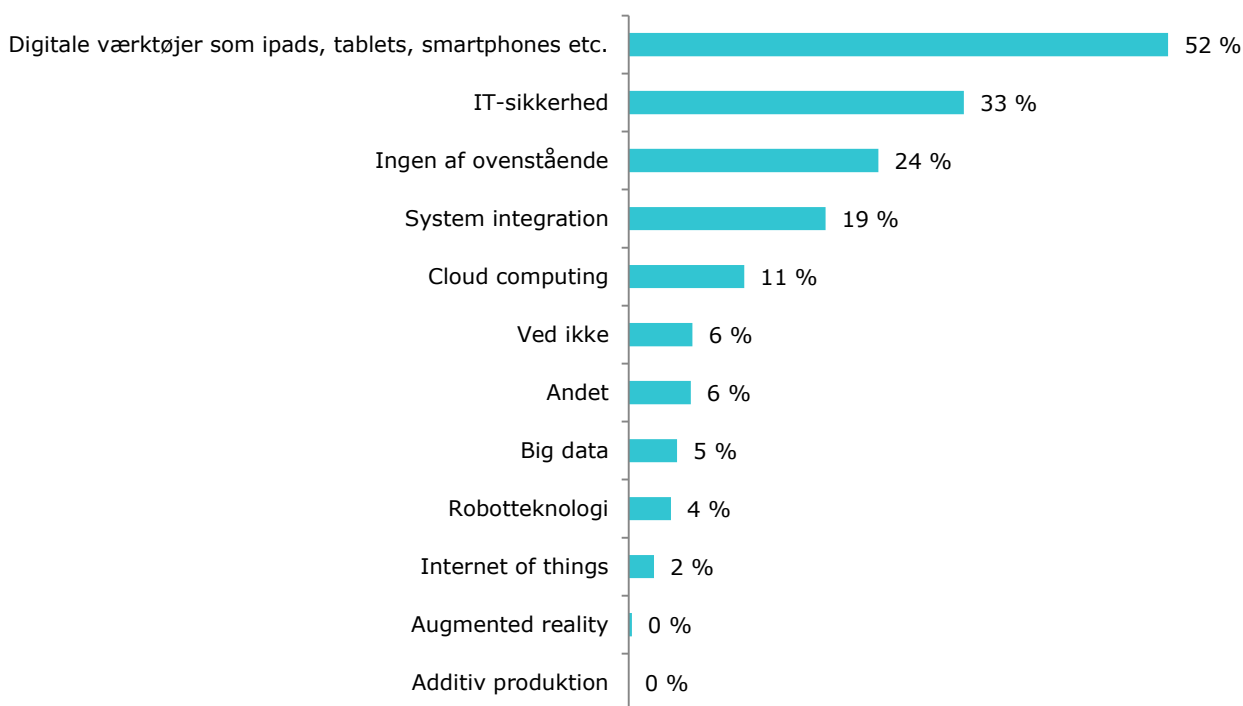
▪ Industritekniker	▪ Elektriker	▪ Tømrer
▪ Smede	▪ Mekaniker	▪ IT-konsulent
▪ VVS montør	▪ Salgspersonale	▪ Ingeniører
▪ Værktøjsmager	▪ Kokke	▪ Tjener

Digitalisering

I denne 4. runde af virksomhedspanelet er der sat fokus på temaet: Digitalisering. Med digitalisering menes eksempelvis ledelsens og medarbejderes evne til at anvende IT og ny teknologi til at optimere forretningens drift og udvikling.

Det fremgår af nedenstående figur, at hele 52 procent af de adspurgte virksomheder har investeret i digitale værktøjer som ipads, tablets og smartphones, og 32 procent har investeret i IT-sikkerhed. 24 procent af virksomhederne har ikke investeret i nogen digitale værktøjer de seneste 12 måneder.

Figur 11: Investering i digitale værktøjer de seneste 12 måneder

Note: 590 virksomheder har besvaret spørgsmålet. Virksomhederne har haft mulighed for at vælge flere svarkategorier. Derfor angiver hver af grafens svarkategorier, hvor stor en andel af de 590 virksomheder, der har valgt den pågældende svarkategori. Procentangivelserne er afrundet til nærmeste hele tal.

Virksomhederne havde desuden mulighed for at angive svarkategorien "andet" og hermed uddybe andre digitale udviklingsværktøjer. Følgende oversigt giver nogle eksempler på virksomhedernes svar:

EKSEMPLER PÅ DIGITALE VÆRKTØJER

▪ Maskiner	▪ GPS udstyr	▪ Revisionsprogrammer
▪ Computere	▪ ERP system	▪ Kassesystem
▪ Regnskabsprogram	▪ Timeregistreringsprogram	▪ Videndeling platform

Blandt de deltagende virksomheder ses ydermere en tendens til, at nogle af investeringerne i de digitale værktøjer hænger sammen med virksomhedens størrelse.

Jo større virksomheden er, i jo højere grad investeres der i:

- Robotteknologi
- IT-sikkerhed
- System integration

Resultaterne indikerer, at det særligt er de deltagende virksomheder i industri, råstofindvinding og forsyningsvirksomheder, der har investeret i robotteknologi. Der ses en tendens til, at det typisk er de adspurgte virksomheder indenfor information og kommunikation, finansiering og forsikring samt ejendomshandel og udlejningsvirksomheder, som har investeret i Big data.

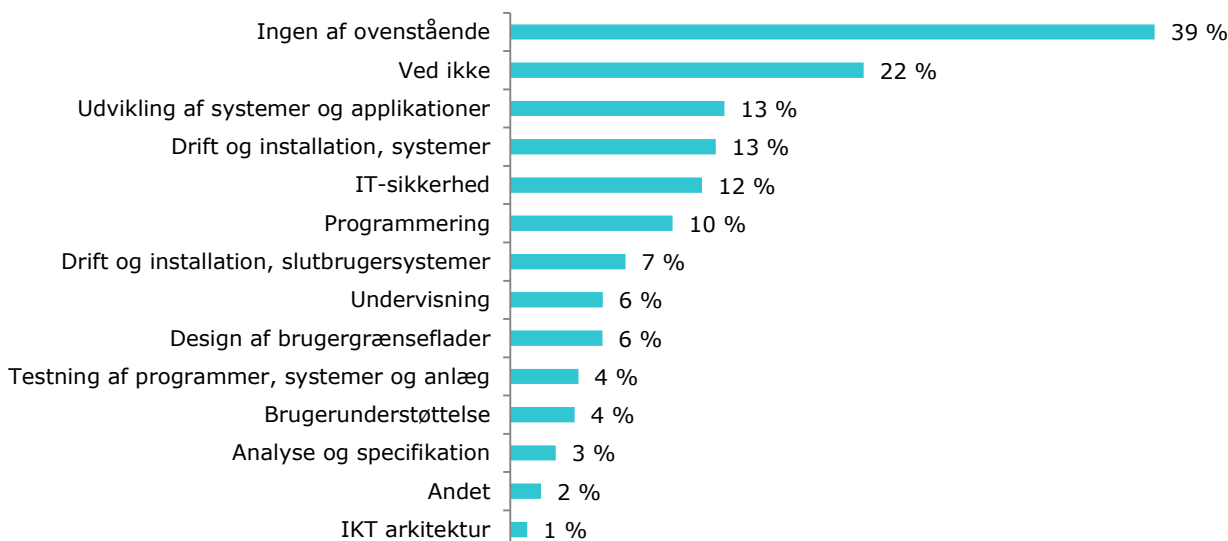
Det er i særlig grad de adspurgte virksomheder i branchen information og kommunikationsvirksomheder, som har investeret i cloud computing indenfor de seneste 12 måneder.

Herudover indikerer resultaterne blandt de deltagende virksomheder, at det særligt er virksomhederne i brancherne offentlig administration, undervisning og sundhed, information og kommunikation samt erhvervsservice, der har investeret i IT-sikkerhed indenfor de seneste 12 måneder. Det er ligeledes de deltagende virksomheder i brancherne information og kommunikation samt erhvervsservice, der i højere grad har investeret i system integration.

Virksomhederne er nogenlunde tilfreds med deres nuværende digitale niveau

Figur 12 viser, at 39 procent af virksomhederne ikke forventer rekrutteringsudfordringer i forhold til digitale kompetencer inden for de næste 6 måneder. 22 procent svarer "ved ikke" og 13 procent forventer, at de vil opleve rekrutteringsudfordringer i forbindelse med udvikling af systemer og applikationer.

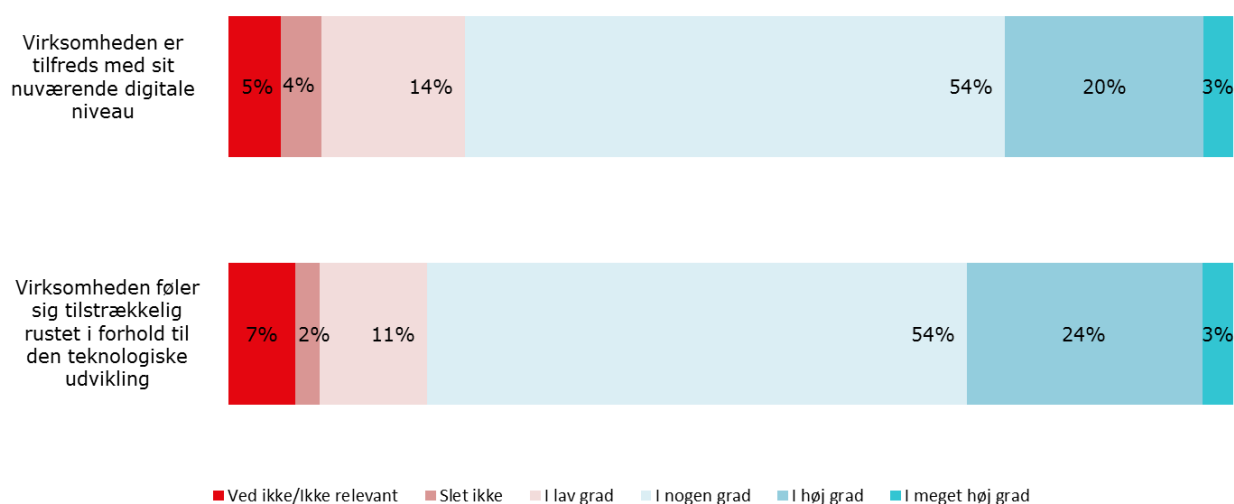
Figur 12: Rekrutteringsudfordringer inden for digitale kompetencer

Note: 590 virksomheder har besvaret spørgsmålet. Virksomhederne har haft mulighed for at vælge flere svarkategorier. Derfor angiver hver af grafens svarkategorier, hvor stor en andel af de 590 virksomheder, der har valgt den pågældende svarkategori. Procentangivelserne er afrundet til nærmeste hele tal.

Figur 13 viser, at 54 procent af de adspurgte virksomheder i nogen grad er tilfredse med deres nuværende digitale niveau. Ligeledes føler 54 procent af virksomhederne, at de i nogen grad er tilstrækkeligt rustet i forhold til den teknologiske udvikling.

Figur 13: Virksomhedens tilfredshed omkring det digitale niveau

Note: 590 virksomheder har besvaret spørgsmålet. Virksomhederne har haft mulighed for at vælge én af svarkategorierne inden for hvert udsagn, som ses i venstre side af grafen. Derfor angiver hver af grafens udsagn, hvor stor en andel af de 590 virksomheder, der har valgt den pågældende svarkategori. Procentangivelserne er afrundet til nærmeste hele tal.

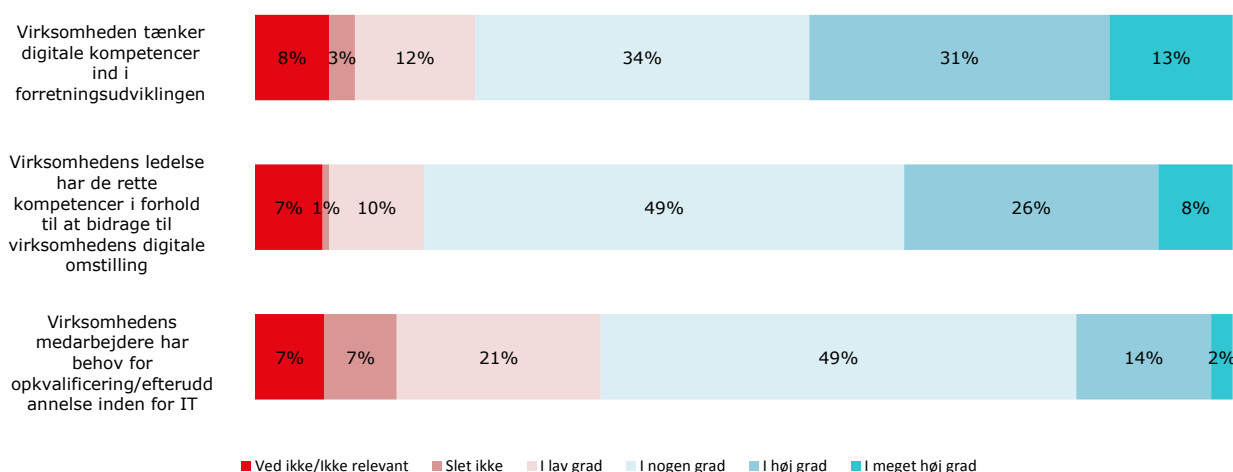
De midtjyske virksomheder tænker digitale kompetencer ind i forretningsudviklingen

44 procent af de adspurgte virksomheder tænker i høj grad eller meget høj grad digitale kompetencer ind i deres forretningsudvikling.

34 procent af virksomhederne mener, at virksomhedens ledelse i høj eller meget høj grad har de rette kompetencer i forhold til at bidrage til virksomhedens digitale omstilling. Resultaterne indikerer, at det særligt er de adspurgte virksomheder indenfor information- og kommunikationsbranchen, som mener, at dette i høj eller meget høj grad gør sig gældende.

49 procent af virksomhederne angiver, at medarbejderne i nogen grad har behov for opkvalificering/ efteruddannelse inden for IT.

Figur 14: Virksomhedernes vurdering af digitale kompetencer

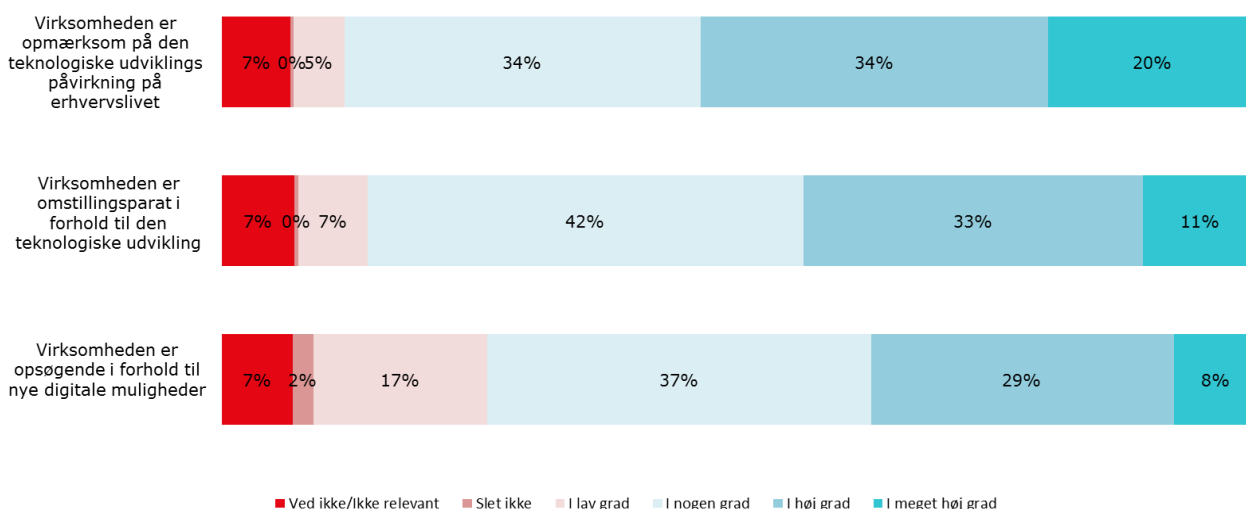

Note: 590 virksomheder har besvaret spørgsmålet. Virksomhederne har haft mulighed for at vælge én af svarkategorierne inden for hvert udsagn, som ses i venstre side af grafen. Derfor angiver hver af grafens udsagn, hvor stor en andel af de 590 virksomheder, der har valgt den pågældende svarkategori. Procentangivelserne er afrundet til nærmeste hele tal.

Figur 15 viser, at 54 procent af de adspurgte virksomheder mener, at virksomheden i høj grad eller meget høj grad er opmærksom på den teknologiske udviklings påvirkning på erhvervslivet. Ligeledes mener 44 procent af virksomhederne, at de i høj eller meget høj grad er omstillingsparat i forhold til den teknologiske udvikling.

37 procent af virksomhederne angiver, at de i høj eller meget høj grad er opsøgende i forhold til nye digitale muligheder. Dette gør sig særligt gældende for de adspurgte virksomheder i information og kommunikationsbranchen.

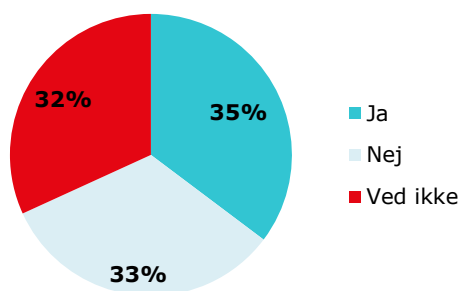
Figur 15: Virksomhedernes stillingstagen til den teknologiske udvikling og digitale muligheder

Note: 590 virksomheder har besvaret spørgsmålet. Virksomhederne har haft mulighed for at vælge én af svarkategorierne inden for hvert udsagn, som ses i venstre side af grafen. Derfor angiver hver af grafens udsagn, hvor stor en andel af de 590 virksomheder, der har valgt den pågældende svarkategori. Procentangivelserne er afrundet til nærmeste hele tal.

Herudover skulle virksomhederne tage stilling til, om de påtænker at investere i digitale udviklingsværktøjer de næste 12 måneder og i givet fald angive konkret hvilke udviklingsværktøjer, der er tale om. 35 procent af virksomhederne forventer at investere i digitale udviklingsværktøjer indenfor de næste 12 måneder. 33 procent forventes ikke at ville investere i digitale udviklingsværktøjer og 32 procent "ved ikke".

Figur 16: Påtænker virksomheden at investere i digitale udviklingsværktøjer indenfor de næste 12 måneder

Note: 590 virksomheder har besvaret spørgsmålet. Virksomhederne har haft mulighed for at vælge én af svarkategorierne. Derfor angiver hver af grafens kategorier, hvor stor en andel af de 590 virksomheder, der har valgt den pågældende svarkategori. Procentangivelserne er afrundet til nærmeste hele tal.

Virksomhederne havde mulighed for at uddybe, hvilke digitale udviklingsværktøjer virksomheden påtænker at investere i inden for de næste 12 måneder. Nedenstående tabel viser eksempler på dette.

EKSEMPLER PÅ FREMTIDIGE INVESTERINGER

- ERP system
- Lagerstyringssystem
- Økonomistyringssystem
- CRM system
- Kvalitetssikringssystem
- Webshop

Kvalitative interviews

Dette afsnit præsenterer de væsentligste resultater fra interviews med midtjyske virksomheder. Formålet med interviewene er at opnå dybdegående viden om de midtjyske virksomheders forståelse af digitalisering og digitaliseringens påvirkning på deres virksomhed. Virksomhederne er blandt andet blevet spurgt til, hvilke barrierer de ser i forbindelse med digitaliseringen og om de råder over de rette digitale kompetencer. Virksomhedsinterviewene supplerer resultaterne fra spørgeskemaundersøgelsen. Nedenstående er en opsummering på de tilbagemeldinger, som virksomhederne har givet i interviewsituationen.

Digitalisering i virksomheden

Flere af de interviewede virksomheder giver udtryk for, at de arbejder hen mod "den papirløse virksomhed". Digitalisering kan forekomme på flere niveauer i virksomheden og flere tænker digitalisering bredt i forhold til forretningsudviklingen og deres medarbejders kompetencer. En del af virksomhederne oplever, at deres investeringer i digitalisering og ny teknologi også er med det sigte, at kunne tilfredsstille deres kunder. En stor andel af virksomhederne forsøger at løse deres digitale udfordringer selv, og hvis dette ikke kan lade sig gøre henvender virksomheden sig til eksterne konsulenter. Herudover italesættes det, at flere af virksomhederne ikke agerer "first mover", men venter til, at de nye IT løsninger eller teknologi er mere velafprøvede, førend de selv vil investere i dem.

En virksomhed nævner, at virksomheden har en del ønsker til fremtidig digitalisering af deres processer. De ønsker ikke at være "First mover", men afventer at især brancheforeningen siger god for et produkt, der fungerer og er økonomisk ansvarligt.

Der er desuden stor variation i brugen af digitalisering alt efter virksomhedsstørrelse og branche. Eksempelvis ses det i resultaterne fra spørgeskemaundersøgelsen, at større virksomheder oftere investerer i robotteknologi.

Digitale kompetencer

En stor andel af virksomhederne påpeger, at de primært gør brug af sidemandsoplæring, når det handler om nye IT-systemer eller tilegnelse af digitale kompetencer. Dette stemmer overens med, at flertallet af virksomhederne i spørgeskemaundersøgelsen angiver, at de gør brug af "intern oplæring af medarbejdere" til at sikre sig de nødvendige kompetencer.

Herudover ses der en stor diversitet i, om ledelsen følger med i de digitale muligheder og prioriterer opkvalificering af egne digitale kompetencer.

En virksomhed udtaler, at det ofte er tilfældige beslutninger der tages omkring IT – det afhænger af den enkelte leder og i hvilken grad, man vil prioritere det. En leder, der ikke selv er glad for IT, vil ofte nedprioritere det.

Ligeledes er der stor forskel på, om medarbejdernes digitale kompetencer er et konkret fokuspunkt for virksomheden og om virksomheden føler sig ansvarlig for, at medarbejderne har de rette digitale kompetencer. En del af virksomhederne giver udtryk for, at det er bestemte medarbejdergrupper, som har svært ved at omstille sig eller finde motivation til at udvikle egne digitale kompetencer. Eksempler på dette er ufaglærte, medarbejdere i produktionen, medarbejdere i lagerafdelingen, rengøringspersonale, tosprogede medarbejdere osv.

Virksomheden prioriterer digitale kompetencer, men har ikke overblik over, om medarbejderne har behov for opkvalificering. Særligt medarbejderne i produktionen har problemer med at omstille sig.

Ligeledes er der stor forskel på, om virksomheden har problemer med at rekruttere medarbejdere med de rette digitale kompetencer.

Bilagsmateriale

Dette afsnit indeholder en beskrivelse af metode, undersøgelsesdesign og fremgangsmåde.

Hvert halve år undersøger KOBRA-projektet virksomhedernes konjunktursituation, kompetenceforsyning og rekrutteringssituation via et elektronisk spørgeskema, som er udsendt af Rambøll. Dette udgør det faste spørgeskema og går derfor igen hvert halve år. Denne 4. runde af det kvantitative spørgeskema er udsendt i oktober/november 2017. Hensigten med de faste spørgsmål, er at kunne se en udvikling eller et mønster over tid. Det er derfor tilstræbt at følge et longitudinelt design, hvor udvalgte data kan sammenlignes over tid. Tillige tages der udgangspunkt i, at respondenterne udvælges med afsæt i en repræsentativ stikprøve¹⁰ for yderligere at understøtte sammenligningsgrundlaget. Karakteristisk for virksomhederne er, at de alle er private virksomheder i Region Midtjylland med mindst fem ansatte, der ikke indgår i brancherne kultur, fritid og anden service, landbrug, skovbrug og fiskeri.

Foruden de faste spørgsmål tilføjes der temaspørgsmål til det elektroniske spørgeskema for hver runde. Denne 4. runde af virksomhedspanelet har temaet "Den opsøgende virksomhedsvejledning". Temaspørgsmålene i spørgeskemaet danner afsæt for udformning af den kvalitative semistrukturerede interviewguide.

Temaet for virksomhedspanelet, konstruktionen af temaspørgsmål til spørgeskemaet samt udformning af interviewguiden er gennemført i samarbejde med Region Midtjylland og konsulenter fra Mercantec, Tradium, Viden Djurs, Th. Langs HF & VUC, Learnmark Horsens, Uddannelsescenter Holstebro, UddannelsesCenter Ringkøbing Skjern og Aarhus Tech.

Undersøgelsen af virksomhedspanelet gennemføres i tre trin

- I **trin1** bliver spørgeskemaet udsendt til 1.827 virksomheder med række spørgsmål om konjunktursituationen, kompetencebehov, rekruttering og den opsøgende virksomhedsvejledning. Denne del af undersøgelsen gennemføres via et elektronisk spørgeskema. Til hver runde er der sat fokus på et særligt tema. Temaet i 4. runde er "Digitalisering" og det "faste" spørgeskema er derfor suppleret med en række spørgsmål inden for dette¹¹.
- I **trin 2** gennemføres kvalitative interviews¹² med midtjyske virksomheder med fokus på at afdække, hvordan virksomheden forstår digitalisering og hvordan de forsyner sig med digitale kompetencer. De kvalitative interviews har til formål at give en dybdegående viden og supplerer resultaterne fra trin spørgeskemaet (trin 1). Interviewerne bliver præsenteret for hovedresultater fra det elektroniske spørgeskema, forinden interviewene foretages. Interviewene gennemføres af virksomhedskonsulenter ved Mercantec, Tradium, Viden Djurs, Th. Langs HF & VUC, Learnmark Horsens, Uddannelsescenter Holstebro, UddannelsesCenter Ringkøbing Skjern og Aarhus Tech.
- I **trin 3** valideres resultaterne fra de kvalitative interviews (trin 2). Valideringen foregår på et møde, hvor interviewerne drøfter besvarelserne inden for temaet "Digitalisering".

Den endelige afrapportering fra virksomhedspanelet er således baseret både på baggrund af resultaterne fra det elektroniske spørgeskema, de kvalitative interviews, samt interviewernes/virksomhedskonsulenternes validering og drøftelse af resultaterne fra de kvalitative interviews.

¹⁰ Kilde: "Social research methods" (2008), Alan Bryman

¹¹ Spørgeskemaet er tilgængeligt i bilagsmaterialet.

¹² Interviewguiden er tilgængelig i bilagsmaterialet.

Fortolkning af datamaterialet

Dette afsnit vil beskrive fortolkningen og udvælgelsen af datamaterialet. Redegørelsen er delt op i fire hovedafsnit:

- Konjunktursituationen
- Kompetenceforsyningen
- Rekrutteringssituationen
- Digitalisering (tema)

Afsnittet omkring præsentation af datasættet vil indeholde en beskrivelse af virksomhedernes størrelse, branche og fordeling i Øst- og Vestjylland. Der gøres opmærksom på, at der i dette afsnit **ikke** er anvendt vægtningsvariabel¹³.

De fire resterende hovedafsnit vil bero på en kombination af univariate og bivariate analyser og de 35 kvalitative interviews med de midtjyske virksomheder. Der er anvendt en vægtvariabel til undersøgelsen af de univariate- (figurer og grafer) og bivariate analyser (krydstabeller), for at sikre en repræsentativ fordeling af de deltagende virksomheder på branche og virksomhedsstørrelse. Vægtningen af disse data sikrer, at fordelingen af virksomheder efter branche og størrelse svarer til fordelingen i populationen. Det vil sige, at resultaterne fra virksomhedspanelet er repræsentative for private virksomheder i Region Midtjylland med mindst fem ansatte, der ikke er en del af brancherne kultur, fritid og anden service samt landbrug, skovbrug og fiskeri.

I forbindelse med de bivariate analyser (krydstabellerne), skal der dog gøres opmærksom på, at datagrundlaget ikke tillader, at resultaterne anses som værende repræsentative for udviklinger/tendenser generelt. Resultaterne er udelukkende et udtryk for udviklingen i de virksomheder, der indgår i panelet. Dette gør sig gældende, når der fordeles på flere variable, som f.eks. branche og forventninger til omsætningen, eller når stikprøven er meget lille. Det vil sige, at datagrundlaget er tilstrækkeligt til at udtale sig om generelle tendenser i de tilfælde, hvor der **ikke** nedbrydes på flere variable og hvor stikprøven er tilstrækkelig stor.

De bivariate analyser (krydstabeller) tager udgangspunkt i anvendelsen af to variable, som enten kan være nominal- eller ordinalskallerede. De to variable består af én afhængig variabel og én uafhængig variabel. Fordelen ved den bivariate analyse, er, at man ved hjælp af krydstabellen kan analysere, hvorvidt der forefindes en sammenhæng mellem den afhængige og uafhængige variabel. I krydstabellen fremvises frekvens og procentdel, hvormed der tages procentuelt udgangspunkt i den uafhængige variabel, som summeres op til 100 procent¹⁴. Krydstabellerne er medtaget, hvis P-værdien er $<0,05$ ved et 95 procent sikkerhedsinterval. Det vil sige, at der er 95 procent sikkerhed for, at den fremkommende sammenhæng mellem de to krydsede variable ikke er opstået ved en tilfældighed. Chi² testen anvendes ved de nominelle variable¹⁵ for at afgøre, om der findes en sammenhæng. Dette statistiske mål siger ikke noget om sammenhængens styrke, men blot om der findes en sammenhæng eller ej. For de ordinale variable¹⁶ vil gamma være det statistiske mål, som ligeledes fremviser, om der er en sammenhæng eller ej. Ved brugen af gamma er det muligt at angive, hvor stærk sammenhængen er. Opgørelsen af sammenhængens styrke er anvist i nedenstående:

Gamma	Tolkning
+/- 0,1 til +/- 0,2	Svag sammenhæng
+/- 0,2 til +/- 0,3	Moderat sammenhæng
+/- 0,3 eller numerisk højere	Stærk sammenhæng

¹³ Vægtningsvariablen er anvendt i de fire resterende hovedoverskrifter.

¹⁴ Kilde: "Surveys in social research" (2002), D.A. De Vaus

¹⁵ Et eksempel på en nominal variabel kan være branche, da denne ikke kan rangordnes.

¹⁶ Et eksempel på en ordinal variabel afgøres af, hvorvidt denne kan rangordnes. Eksempelvis kan dette være fordeling på virksomhedsstørrelse, rangeringen af ja/nej og valgt/ikke valgt.

Som tidligere redegjort indeholder krydstabellen to variable. Hvis disse to variable er nominelle, vil der anvendes Chi² test. Hvis de to variable er ordinale, vil der anvendes gamma test. Hvis krydstabellen udgøres af henholdsvis en nominal og en ordinal skalleret variabel, vil der anvendes Chi² test¹⁷.

Der er foretaget bivariate analyser på samtlige af spørgeskemaets spørgsmål. Alle spørgeskemaets spørgsmål er blevet krydset med nedenstående variable:

- Virksomhedsstørrelse
- Branche
- Inddeling i Øst- og Vestjylland

Ovenstående variable er beskrevet i afsnittet "præsentation af datasættet" og kan forefindes i metodebeskrivelsen. Desuden er der foretaget kryds på variable, hvor der er en formodet sammenhæng. Udvælgelse af krydstabeller beror på, at P-værdien skal være <0,05 ved et 95 % sikkerhedsinterval.

Brancher

I virksomhedssurveyen anvendes Danmarks Statistiks N10-gruppering. Den anvendte brancheinddeling fremgår af tabel 1.

Tabel 1: Brancheinddeling

Navn	Branche
1	Bygge og anlæg
2	Ejendomshandel og udlejning
3	Erhvervsservice
4	Finansiering og forsikring
5	Handel og transport mv.
6	Industri, råstofindvinding og forsyningsvirksomhed
7	Information og kommunikation
8	Offentlig administration, undervisning og sundhed
9	Uoplyst aktivitet

Stikprøveplan

Der er udsendt invitationer til 1.827 virksomheder via e-mail og Digital Post (bruttostrikprøven). 590 virksomheder har bidraget med gyldige svar (nettostikprøven). Svarprocenten kan opgøres til 32,3.

Af de 1.827 virksomheder, stammer 348 virksomheder fra tidligere runder, mens de resterende 1.479 virksomheder er samlet fra Experians BusinessInsight database. Virksomhederne er udvalgt i overensstemmelse med en stratificeret stikprøveplan, der har til formål at opprioritere virksomheder med mindst 10 ansatte. Denne virksomhedsgruppe er opprioriteret, fordi denne gruppe beskæftiger en relativ stor del af det samlede antal beskæftigede.

Svarprocenter pr. branche fremgår af tabel 2.

¹⁷ Kilde: "Statistical methods for the social sciences" (2014), Alan Agresti og Barbara Finlay samt "Introduktion til statistik med SPSS" (2004), Lars Ørum Andersen og Karsten Ull Jakobsen.

Tabel 2: Population og stikprøve. Opgjort på branche.

Branche	Population	Brutto	Netto	Dæknings%	Svar%
Bygge og anlæg	904	230	71	7,9 %	30,9 %
Ejendomshandel og udlejning	178	43	17	9,6 %	39,5 %
Erhvervsservice	805	225	80	9,9 %	35,6 %
Finansiering og forsikring	105	26	5	4,8 %	19,2 %
Handel og transport mv.	2.550	629	191	7,5 %	30,4 %
Industri, råstofindvinding og forsyningsvirksomhed	1.227	389	124	10,1 %	31,9 %
Information og kommunikation	290	93	32	11,0 %	34,4 %
Offentlig administration, undervisning og sundhed	646	191	70	10,8 %	36,6 %
Uoplyst aktivitet	9	1	0	0,0 %	0,0 %
Total	6.714	1.827	590	8,8 %	32,3 %

Dataindsamlingsproces

I det følgende beskrives proceduren for indsamlingen af besvarelser fra virksomheder.

Region Midtjylland sendte i forbindelse med runde 1 i foråret 2016 indledningsvist en invitation med digital post til de udvalgte virksomheder. Rambøll forestod udvælgelsen. I de tilfælde, hvor kontaktoplysningerne indeholdt navne på den personaleansvarlige/direktøren, blev kontaktpersonens navn anført på invitationsbrevet.

I efteråret 2016 gennemførtes runde 2 af Region Midtjyllands Virksomhedspanel, hvor dataindsamlingsprocessen foregik via e-mail til virksomheder, der i runde 1 havde tilkendegivet, at de ville kontaktes i forbindelse med runde 2.

I forbindelse med runde 3, blev der afsendt e-mails til kontaktpersonerne i de virksomheder, der allerede havde besvaret runde 1 og/eller 2 af Region Midtjyllands Virksomhedspanel, ligesom der blev afsendt digital post til 1501 ny-samplede virksomheder.

I runde 4 af Region Midtjyllands Virksomhedspanel har processen været den samme som for runde 3, idet virksomhedernes kontaktpersoner har modtaget en invitation til Virksomhedspanelet via e-mail hvis de tidligere har deltaget, og via digital post hvis de er ny-samplede. Bruttostikprøven i runde 4 består af 1.479 ny-samplede virksomheder fra Experians BusinessInsight database samt 348 virksomheder, der i Runde 3 af Region Midtjyllands Virksomhedssurvey tilkendegav, at de ønskede at deltage i Virksomhedspanelet fremadrettet.

En uge efter udsendelse af e-mails påbegyndte Rambøll telefonisk opfølgning til de virksomheder, der ikke havde besvaret spørgeskemaet. Telefonisk opfølgning består af et opkald med en venlig opfordring til at besvare spørgeskemaet. Der har ligeledes været mulighed for at stille spørgsmål til spørgeskemaet. For enkelte komplicerede virksomheder har Rambøll tilbudt, at de kan svare på spørgeskemaet via telefoninterview.

Et gennemført interview er defineret som besvarelse af spørgeskemaets sidste spørgsmål. Dette er ud fra en traditionel betragtning et relativt ambitiøst gennemførelseskriterium, fordi der er tale om, at spørgeskemaet kun accepteres, hvis alle spørgsmål er udfyldt.

I modsætning til traditionelle surveys opereres der ikke med et mindste antal kontaktforsøg pr. virksomhed.

I undersøgelsen opereres med 40 stratagrupper (5 størrelser * 8 brancher)¹⁸.

¹⁸ Der opereres med otte brancher, da der ikke er foretaget interviews af virksomheder i branchen "Uoplyst aktivitet".

Datarensning

Ved dataindsamlingens afslutning er der foretaget en rensning og kvalitetssikring af det indsamlede datamateriale. Her er der bl.a. lagt fokus på kontrol af de forskellige aktiveringer i spørgeskemaet, således virksomhederne ikke besvarer spørgsmål, de ikke burde besvare.

Gennemførte/ikke gennemførte besvarelser

For denne 4. runde af virksomhedspanelet gives et overblik over gennemførte/ikke gennemførte besvarelser af spørgeskemaet.

Der kan udledes to følgende tendenser:

- De større virksomheder er en anelse mere tilbøjelige til at svare.
- Branchen Finansiering og Forsikring har en noget lavere svarprocent end de andre brancher. Det kan hænge sammen med, at det er den mindste branche og tilmed en branche, som er svær at få i tale.

Oversigt over gennemførte besvarelser fordelt på virksomhedsstørrelse*

	Gennemførte		Ikke gennemførte		I alt	
	Antal	Pct.	Antal	Pct.	Antal	Pct.
100+ ansatte	50	36,8%	86	63,2%	136	100,0%
50-99 ansatte	57	36,1%	101	63,9%	158	100,0%
20-49 ansatte	186	37,9%	305	62,1%	491	100,0%
10-19 ansatte	145	30,3%	334	69,7%	479	100,0%
5-9 ansatte	152	27,0%	411	73,0%	563	100,0%
I alt	590	32,3%	1237	67,7%	1827	100,0%

*Virksomhedsstørrelse er defineret som antal ansatte ud fra baggrundsoplysningerne fra Experians Business Insight database

Oversigt over gennemførte besvarelser fordelt på brancher

	Gennemførte		Ikke gennemførte		I alt	
	Antal	Pct.	Antal	Pct.	Antal	Pct.
Bygge og anlæg	71	30,9%	159	69,1%	230	100,0%
Ejendomshandel og udlejning	17	39,5%	26	60,5%	43	100,0%
Erhvervsservice	80	35,6%	145	64,4%	225	100,0%
Finansiering og forsikring	5	19,2%	21	80,8%	26	100,0%
Handel og transport mv.	191	30,4%	438	69,6%	629	100,0%
Industri, råstofindvinding og forsyningsvirksomhed	124	31,9%	265	68,1%	389	100,0%
Information og kommunikation	32	34,4%	61	65,6%	93	100,0%
Offentlig administration, undervisning og sundhed	70	36,6%	121	63,4%	191	100,0%
Uoplyst aktivitet	0	0,0%	1	100,0%	1	100,0%
I alt	590	32,3%	1237	67,7%	1827	100,0%

Oversigt over gennemførte besvarelser fordelt på landsdel

	Gennemførte		Ikke gennemførte		I alt	
	Antal	Pct.	Antal	Pct.	Antal	Pct.
Vestjylland	226	34,5%	430	65,5%	656	100,0%
Østjylland	364	31,1%	807	68,9%	1171	100,0%
I alt	590	32,3%	1237	67,7%	1827	100,0%

Inddeling i Øst- og Vestjylland

Inddeling i Øst- og Vestjylland tager udgangspunkt i Danmarks Statistik, hvortil kodning af variablen er foretaget af Rambøll. Nedenstående ses de midtjyske kommuners fordeling i henholdsvis Øst- og Vestjylland:

Østjylland:

- Aarhus Kommune
- Skanderborg Kommune
- Syddjurs Kommune
- Favrskov Kommune
- Horsens Kommune
- Silkeborg Kommune
- Samsø Kommune
- Hedensted Kommune
- Randers Kommune
- Odder Kommune
- Norddjurs Kommune.

Vestjylland:

- Viborg Kommune
- Ikast-Brande Kommune
- Skive Kommune
- Ringkøbing-Skjern Kommune
- Herning Kommune
- Lemvig Kommune
- Holstebro Kommune
- Struer Kommune

Spørgeskema til virksomhedspanel

Nedenfor ses det elektroniske spørgeskema, som blev udsendt via digital post eller e-mail til virksomhederne:

Introduktion til undersøgelsen

Velkommen til Region Midtjyllands Virksomhedspanel

Kort om undersøgelsen

Tak fordi du har valgt at deltage i virksomhedspanelet, der gennemføres på vegne af Region Midtjylland. Viden og kompetencer er nogle af de afgørende faktorer for virksomhedernes vækst og udvikling i de kommende år. En vigtig leverandør af viden og kompetencer til virksomhederne er de offentlige aktører inden for uddannelses-, beskæftigelses- og erhvervsservicesystemet. En målrettet og effektiv indsats fra de offentlige aktører kræver, at de har kendskab til virksomhedernes kompetencebehov.

Dette er 4. runde i virksomhedspanelet, og du skal regne med at bruge 5-10 minutter til at besvare spørgsmålene. Du vil blive spurgt ind til virksomhedens behov for medarbejdere og kompetencer, samt om virksomhedens forsyning af kompetencer.

I 4. runde af virksomhedspanelet har vi sat fokus på temaet 'digitalisering'.

Virksomhedspanelet vil blive adspurgt to gange om året.

Efter hver runde udarbejdes en rapport med udgangspunkt i rundens spørgsmål.

Hvad gør du?

Du begynder din besvarelse ved at klikke på næste i nederste højre hjørne. Du bevæger dig frem og tilbage i spørgeskemaet ved hjælp af knapperne nederst på hver side.

Spørgsmål til undersøgelsen kan rettes til Rambøll Management Consulting på e-mail surveysupport@ramboll.com eller på telefon 5161 8074 mellem 9.00 og 15.30 på hverdage.

Tak fordi du vil deltage i undersøgelsen.

Med venlig hilsen

Rambøll Management Consulting

Fast spørgeramme:

Baggrundsinformation

Virksomheden: Med virksomheden mener vi den del af virksomheden, som er beliggende på adressen:

Angiv antallet af medarbejdere i virksomheden:

Antal medarbejdere for et år siden _____

Antal medarbejdere i dag _____

Forventet antal medarbejdere om et år _____

Hvordan forventer du medarbejdersammensætningen vil være om 12 måneder sammenlignet med medarbejdersammensætningen i dag?

	Færre medarbejdere	Uændret antal medarbejdere	Flere medarbejdere	Ved ikke
Ufaglærte/Specialarbejdere	☐	☐	☐	☐
Faglærte	☐	☐	☐	☐
Videregående uddannede/Funktionærer	☐	☐	☐	☐
Ledere	☐	☐	☐	☐

Hvilke forventninger har du til virksomhedens omsætning i de kommende 12 måneder sammenlignet med de foregående 12 måneder?

Med omsætning menes virksomhedens salg eller indtægt

- ☐ Fald over 10%
- ☐ Fald på 0-10%
- ☐ Uændret
- ☐ Stigning 0-10%
- ☐ Stigning over 10%
- ☐ Ved ikke

Kompetencer i virksomheden

Med kompetencer menes både personlige, faglige og generelle kompetencer, som er nødvendige for at virksomheden får gennemført de planlagte aktiviteter.

Hvordan sikrer virksomheden sig de nødvendige kompetencer?

Sæt gerne flere kryds

- ☐ Efteruddannelse af medarbejdere
- ☐ Intern oplæring af medarbejdere
- ☐ Rekruttering af medarbejdere i Danmark
- ☐ Rekruttering af medarbejdere i udlandet
- ☐ Køb af konsulentytelser
- ☐ Brug af vikarer
- ☐ Brug af projektansættelser eller freelancere
- ☐ Investering i ny teknologi
- ☐ Indførelse af nye arbejdsprocesser (fx LEAN)
- ☐ Via netværk/samarbejder med andre virksomheder, kunder og/eller leverandører
- ☐ Samarbejde med erhvervsskoler
- ☐ Samarbejde med et GTS-institut (Godkendte Teknologiske Serviceinstitutter)
- ☐ Samarbejde med andre vidensinstitutioner
- ☐ Samarbejde med det offentlige erhvervsfremmesystem (fx Væksthus Midtjylland eller det kommunale erhvervskontor)
- ☐ Tilpasning af arbejdstiden (fx overarbejde, skifteholdsarbejde mv.)
- ☐ Outsourcing af opgaver til andre virksomheder
- ☐ Omorganisering af virksomheden
- ☐ Ansættelse af elever/lærlinge
- ☐ Andet _____

Hvilke faktorer er de vigtigste for virksomhedens vækst og udvikling i de kommende 12 måneder?

Sæt maks. 3 kryds

- ☐ Adgang til kvalificeret arbejdskraft
- ☐ Udvikling af nye produkter
- ☐ Indførelse af nye produktionsprocesser/ny teknologi/nye arbejdsprocesser
- ☐ Infrastrukturen i området
- ☐ Udvikling af nye markeder
- ☐ Tilgang til kapital
- ☐ Samarbejde med vidensinstitutioner (fx universiteter eller forskningsinstitutioner)
- ☐ Globalisering/internationalisering
- ☐ Gode muligheder for efteruddannelse og opkvalificering af medarbejdere
- ☐ IT og digitalisering i virksomheden
- ☐ Virksomhedens image og omdømme
- ☐ Samarbejde med det offentlige (fx Jobcentre, uddannelsesinstitutioner, erhvervskontorer, Væksthus Midtjylland mv.)
- ☐ Den generelle konjunkturudvikling
- ☐ Udviklingen i produktionsomkostningerne (herunder løn, skatter, råvarepriser, materialepriser mv.)
- ☐ Ingen af ovenstående¹⁹

Angiv de tre kompetencer, der forventes at blive mest efterspurgt i virksomheden i de kommende 12 måneder?

Sæt maks. 3 kryds

- ☐ Teknisk-faglige kompetencer
- ☐ IT-kompetencer
- ☐ Omstillingsparathed
- ☐ Kvalitetsbevidsthed
- ☐ Innovation
- ☐ Salgs-, markeds- og kommunikationskompetencer
- ☐ Sprogkompetencer
- ☐ Samarbejde/teamarbejde
- ☐ Selvstændighed
- ☐ Flexibilitet mht. arbejdstid og opgaver
- ☐ Ingen af ovenstående²⁰

¹⁹ Hvis denne kategori angives, kan der ikke angives andre i spørgsmålet.

²⁰ Hvis denne kategori angives, kan der ikke angives andre i spørgsmålet.

Rekruttering af medarbejdere

De følgende spørgsmål omhandler virksomhedens eventuelle rekrutteringsproblemer.

Har virksomheden oplevet problemer med at rekruttere nye medarbejdere i de seneste 6 måneder?

- ☐ Nej - vi har fået ansat de ønskede medarbejdere
- ☐ Nej - vi har ikke ansat nye medarbejdere
- ☐ Ja - der har været enkelte rekrutteringsproblemer, men vi har fået ansat de ønskede medarbejdere
- ☐ Ja - der har været større rekrutteringsproblemer - og vi har ikke fået ansat de ønskede medarbejdere
- ☐ Ved ikke

Har rekrutteringsproblemerne betydet, at virksomheden har opgivet ordrer eller aktiviteter i de seneste 6 måneder?²¹

- ☐ Ja
- ☐ Nej
- ☐ Ved ikke

Hvilken/hvilke faggrupper har virksomheden oplevet problemer med at rekruttere?

²¹ Dette spørgsmål samt efterfølgende spørgsmål stilles kun til virksomheder, som har svaret enten: "Ja - der har været enkelte rekrutteringsproblemer, men vi har fået ansat de ønskede medarbejdere" eller "Ja - der har været større rekrutteringsproblemer - og vi har ikke fået ansat de ønskede medarbejdere" på spørgsmålet om rekrutteringsproblemer.

Temaspørgsmål:

Digitalisering

Denne del af undersøgelsen handler om digitalisering. Med digitalisering menes ledelse og medarbejderes evne til at anvende IT og ny teknologi til at optimere forretningens drift og udvikling.

Virksomheden har inden for de seneste 12 måneder investeret i følgende:

Sæt gerne flere kryds

- ☐ Digitale værktøjer som ipads, tablets, smartphones etc.
- ☐ Robotteknologi
- ☐ Big Data
- ☐ Augmented reality
- ☐ Additiv produktion
- ☐ Cloud computing
- ☐ IT-Sikkerhed
- ☐ System integration
- ☐ Internet of things
- ☐ Andet, angiv: _____
- ☐ Ingen af ovenstående
- ☐ Ved ikke

Hvilke af følgende rekrutteringsudfordringer inden for digitale kompetencer forventes virksomheden at møde i løbet af de næste 6 måneder?

Sæt gerne flere kryds

- ☐ Programmering
- ☐ Udvikling af systemer og applikationer
- ☐ Design af brugergrænseflader
- ☐ Testning af programmer, systemer og anlæg
- ☐ Analyse og specifikation
- ☐ IKT arkitektur
- ☐ Undervisning
- ☐ Drift og Installation, systemer
- ☐ Drift og Installation, slutbrugersystemer
- ☐ IT-sikkerhed
- ☐ Brugerunderstøttelse
- ☐ Andet, angiv: _____

☐ Ingen af ovenstående

☐ Ved ikke

I hvilken grad er du enig i følgende udsagn?

	I meget høj grad	I høj grad	I nogen grad	I lav grad	Slet ikke	Ved Ikke/Ikke relevant
Virksomheden er opmærksom på den teknologiske udviklings påvirkning på erhvervslivet	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Virksomhedens ledelse har de rette kompetencer i forhold til at bidrage til virksomhedens digitale omstilling	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Virksomheden tænker digitale kompetencer ind i forretningsudviklingen	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Virksomhedens medarbejdere har behov for opkvalificering/efteruddannelse indenfor IT	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Virksomheden er tilfreds med sit nuværende digitale niveau	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Virksomheden er omstillingsparat i forhold til den teknologiske udvikling	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Virksomheden er opsøgende i forhold til nye digitale muligheder	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Virksomheden føler sig tilstrækkeligt rustet i forhold til den teknologiske udvikling	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Påtænker virksomheden at investere i digitale udviklingsværktøjer inden for de næste 12 måneder?

☐ Ja

☐ Nej

☐ Ved ikke

Hvilke digitale udviklingsværktøjer påtænker virksomheden at investere i inden for de næste 12 måneder?²²

Udfyld gerne

²² Dette spørgsmål stilles kun til virksomheder, som har angivet "ja" til forrige spørgsmål.

Fremtidig deltagelse i Region Midtjyllands Virksomhedspanel

Mange tak for din deltagelse i tredje runde af virksomhedspanelet. Vi er meget glade for, at du ønsker at deltage.

Næste runde er om ca. seks måneder. Du vil til den tid modtage en e-mail med et link til næste rundes skema.

Kontaktoplysninger

Titel: _____

Kontaktperson: _____

E-mail: _____

Telefonnummer: _____

☐ Jeg ønsker ikke at blive kontaktet vedrørende næste runde af Region Midtjyllands Virksomhedspanel

Kvalitative interviews

I denne interviewguide beskrives de temaer, som blev drøftet med virksomhederne i de kvalitative interviews. Det generelle formål med de kvalitative interviews er, at: 1) Kvalificere resultaterne fra virksomhedspanelundersøgelsen (dvs. resultaterne fra det digitale spørgeskema). 2) Belyse udvalgte temaer med dybdegående spørgsmål. I den 4. runde af virksomhedspanelet har interviewguiden fokus på temaet: "Digitalisering".

Interviewguide til kvalitative interviews

I denne interviewguide beskrives de temaer, som skal drøftes med virksomhederne i de kvalitative interviews.

Fokus på digitalisering

Temaet i den 4. runde af virksomhedspanelet er "Digitalisering".

Vi foreslår, at de kvalitative interviews følger fire trin:

- A.** Introduktion til undersøgelsen, herunder formålet med undersøgelsen og hvad resultaterne skal anvendes til.
- B.** Afdækning af overordnede karakteristika i virksomheden. Her spørges til virksomhedens baggrundsoplysninger, som kan anvendes som baggrundsinformationer, når svarene analyseres.
- C.** Her stilles nogle fokuserede spørgsmål omhandlende digitalisering. Afdækning af virksomhedens nuværende og fremtidige udfordringer i forbindelse med et omskiftende og accelererende digitaliseret arbejdsmarked, eksempelvis hvorvidt virksomhedens medarbejdere er rustet til denne opgave (f.eks. tilstrækkelige IT-færdigheder)
- D.** Afslutning: Det er en god idé at opsummere de væsentligste pointer fra interviewet for herved at sikre gensidig forståelse.

I interviewguiden er der indarbejdet en række "hjælpespørgsmål", som evt. kan anvendes for at få den nødvendige dialog i gang.

A. Introduktion til undersøgelsen

1. Orienter om formålet med undersøgelsen

Inden selve interviewet går i gang bør interviewer orientere om baggrunden for undersøgelsen, formålet og hvad resultaterne vil blive anvendt til (*orienter jer i materialet: "Virksomhedspanel 4. runde – baggrundspapir til interview"*).

B. Afdækning af overordnede karakteristika ved virksomheden

2. Baggrundsviden om virksomheden

Noter:	Hjælpe spørgsmål:
	Her noteres forskellige karakteristika ved virksomheden, som anvendes i den videre analyse og behandling af data, herunder: (Nogle af oplysningerne er måske kendt på forhånd) • Virksomhedens navn • Hvem er interviewet (navn og titel) • Antal ansatte • Eksport (Ingen, under 10%, 10-30%, over 30% af omsætning) • Vækst seneste år i antal medarbejdere • Vækst seneste år i omsætning (i procent) • Branche (f.eks. industri, bygge og anlæg, handel og transport, finansiering og forsikring, ejendomshandel og udlejning, erhvervsservice, information og kommunikation m.m.)

C. Afdækning af virksomhedens digitale kompetencebehov samt virksomhedens omstillingsparathed

3. Hvad forstår virksomheden ved digitalisering? (åbent spørgsmål)

Noter:	Hjælpe spørgsmål:
	Skriv gerne flere eksempler

4. Hvilken betydning har digitalisering/automatisering i din virksomhed?

Noter:	Hjælpe spørgsmål:
	- Har virksomheden investeret i ny teknologi inden for de seneste 12 måneder? (f.eks. digitale værktøjer/arbejdsgange, iPhones, tablets, robotteknologi, IT-sikkerhed m.m.) - Følger virksomheden med i den teknologiske udvikling? - Samarbejder virksomheden med andre for at erhverve sig viden om IT og ny teknologi? - Er IT en del af arbejdsgangen? f.eks. i kommunikationen, bestilling af ordrer osv. Hvis virksomheden ikke kan se sig selv i digitalisering, spørg evt. til: - Lagerstyring, CRM og økonomisystemer - Digitale værktøjer Skriv også stikord om, hvorfor virksomheden <u>ikke</u> har fokus på digitalisering.

5. Oplever virksomheden nogen barrierer i forhold til digitalisering, og i så fald hvilke?

Noter:	Hjælpe spørgsmål:
	- Er digitalisering en integreret del af forretningsudviklingen? - Påtager virksomheden sig et ansvar for medarbejdernes basale IT-færdigheder? - Er der nogen IT-færdigheder, som virksomheden ikke føler sig ansvarlig for? - Er der eksterne forhold, som har betydning? f.eks. tilgang til kapital, adgang til kvalificeret arbejdskraft osv.

6. I hvilken grad vil du vurdere, at virksomheden følger med i, og har overblik over den teknologiske udvikling?

Noter:	Hjælpe spørgsmål:
	- Besidder ledelsen de rette IT-færdigheder? - Har ledelsen indsigt i de digitale udfordringer og muligheder? - Er der behov for, at ledelsen skal klædes bedre på til at indføre ny teknologi? - Prioriterer ledelsen opkvalificering af egne IT-færdigheder? - Hvordan tilegner virksomheden sig viden om den digitale udvikling eks. vidensinstitutioner, fagorganisationer

7. I hvor høj grad råder virksomheden over de rette digitale kompetencer?

Noter:	Hjælpe spørgsmål:
	- Hvordan sikrer du dig overblik over hvilke kompetencer dine medarbejdere har og/eller mangler til at løfte en given opgave? - Hvilke digitale kompetencer prioriteres af virksomheden? - Vil du vurdere, at virksomhedens medarbejdere har stærke digitale kompetencer? - Har medarbejderne behov for opkvalificering/efteruddannelse inden for digitale færdigheder? - Har virksomheden besvær med, at rekruttere de rette medarbejdere til opgaven? - Er der nogen medarbejdergrupper, som har svært ved at omstille sig? - Tilbydes medarbejderne opkvalificering af deres digitale færdigheder?

8. Hvis du tænker digitalisering, hvor ser du så din virksomhed om 2-3 år?

Noter:	Hjælpe spørgsmål:
	- Hvilke potentialer og udfordringer ser virksomheden i den teknologiske udvikling? - Påtænker virksomheden at investere i digitale værktøjer? - Tænker I i digitale kompetencer? - Er der tendenser, der påvirker din branche? Eks. førerløse biler, 3D print og Big Data.

9. Hvad kan hjælpe dig i jeres udviklingsproces?

Noter:	Hjælpe spørgsmål:

Afslutning:

- Opsummering af væsentligste pointer fra interviewet

Når interviewet er gennemført kan der spørges til:

- Ønsker virksomheden at se rapporten med afrapporteringen af runde 4 i virksomhedspanelet, når den er færdig? E-mailadresse med kontaktperson skrives ned.
- Ønsker virksomheden at deltage i et fokusgruppeinterview med andre virksomheder om kompetenceudviklingsudfordringer? Udfyld nedenstående

Virksomhedens navn:	
Kontaktperson:	
E-mailadresse:	
Branche	
Størrelse	

- Er der lavet aftaler på mødet vedr. understøttelse/kontakt/formidling af kontakt mv., så skal der følges op på det.